

صلى الله عليه وسلم

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی ارتباط رفتارهای بهداشتی دهان و دندان با کیفیت زندگی مرتبط با سلامت: مطالعه‌ی مبتنی

بر پرشین کوهورت اردبیل

اساتید راهنما:

دکتر مهدی رهبر

دکتر حامد زندیان

اساتید مشاور

دکتر عمران حاج محمدی

دکتر تلما ظهیریان

نگارش:

هادی اکبری

تعهد نامه اصالت پایان نامه

بسمه تعالی

اینجانب هادی اکبری کلالق دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه‌ای به شماره‌ی دانشجویی ۹۴۱۸۱۶۰۳۵ گواهی می‌نمایم این پایان نامه تحت عنوان " بررسی ارتباط رفتارهای بهداشتی دهان و دندان با کیفیت زندگی مرتبط با سلامت: مطالعه‌ی مبتنی بر پرشین کوهورت اردبیل " به راهنمایی استاد محترم دکتر مهدی رهبر به طور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف 'Plagiarism' نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می‌شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء دانشجو

بدین وسیله اصالت (Originality) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر مهدی رهبر استاد راهنما می‌باشد.

تاریخ و امضاء استاد راهنما

Plagiarism^۱ یا سرقت علمی/ ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع به طور مناسب یا کسب اجازه در صورت لزوم.

تقدیم

این پایان‌نامه را ضمن تشکر و سپاس بیکران و
در کمال افتخار و امتنان تقدیم می‌نمایم به:
به دو عزیز بزرگوار، پدر و مادر مهربانم که
همواره سایه‌مهر و عطوفتشان در زندگی من
جاری بوده است.

تقدیر و سپاسگزاری

از استاد گرامیم جناب آقای دکتر مهدی رهبر بسیار سپاس گذارم چرا که بدون راهنمایی‌های ایشان انجام این پایان‌نامه بسیار مشکل می‌نمود.

همچنین از جناب آقای دکتر حامد زندیان به دلیل یاری‌ها و راهنمایی‌های بی‌چشمداشت ایشان که بسیاری از سختی‌ها را برایم آسان‌تر نمودند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

چکیده

بررسی ارتباط رفتارهای بهداشتی دهان و دندان با کیفیت زندگی مرتبط با سلامت: مطالعه‌ی

مبتنی بر پرشین کوهورت اردبیل

مقدمه: کیفیت زندگی مرتبط با رفتارهای بهداشتی دهان و دندان، اثر این رفتارها را بر کیفیت زندگی روزانه‌ی فرد بررسی می‌کند. هدف از این پژوهش تعیین ارتباط بین رفتارهای بهداشتی دهان و دندان و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در جمعیت اردبیل می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه‌ی حاضر به صورت توصیفی تحلیلی و از نوع مقطعی بود. نمونه‌ی مورد مطالعه ۳۴۵ نفر از افراد ۳۵ تا ۷۰ ساله مراجعه‌کننده به مرکز پرشین کوهورت اردبیل در سال ۱۴۰۰ بود که به صورت تصادفی و با فرمول حجم نمونه کوکران انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به کیفیت زندگی پرسشنامه SFQ تکمیل شد. چک‌لیست مربوط به رفتارهای بهداشتی دهان و دندان شامل سوالاتی بود که توسط محقق پرسیده شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه‌ی ۲۵ استفاده شد.

یافته‌ها: در مطالعه‌ی حاضر ۳۴۵ نفر شرکت کردند. ۴۴/۳ درصد مرد و ۵۵/۷ درصد زن بودند. طبق نتایج، ۲۷/۲ درصد تحصیلات ابتدائی داشتند. اکثر شرکت‌کنندگان در مطالعه (۳۸/۳ درصد) بیش از ۲۵ دندان داشتند. طبق نتایج ۶۸/۷ درصد شرکت‌کنندگان روزانه دندان‌های خود را حداقل یکبار مسواک می‌کردند و ۲۱/۴ درصد آن‌ها از نخ دندان استفاده می‌کردند. همچنین طبق نتایج تنها ۴/۱ درصد شرکت‌کنندگان دهان‌شویه استفاده می‌کردند. افراد با تحصیلات بالاتر کیفیت زندگی بالاتری را گزارش کردند ($\beta=1/515, P=0/05$). افرادی که به صورت روزانه مسواک می‌کردند، کیفیت زندگی بالاتری را گزارش کرده بودند ($\beta=2/812, P=0/007$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان‌داد کیفیت زندگی با الگوی مناسب رفتار بهداشتی دهان و دندان ارتباط دارد و اجرای برنامه‌های مناسب جهت بهبود وضعیت بهداشت دهان و دندان و کیفیت زندگی مرتبط با رفتارهای بهداشتی دهان و دندان ضروری به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: رفتارهای بهداشتی دهان و دندان، کیفیت زندگی مرتبط با سلامت، پرشین کوهورت

فهرست مطالب

چکیده الف

فصل اول : معرفی پژوهش

- ۱-۱. مقدمه؛ بیان مسأله و ضرورت اجرای پژوهش ۷
- ۱-۲. اهداف پژوهش ۱۰
- ۱-۲-۱. هدف کلی ۱۰
- ۱-۲-۲. اهداف اختصاصی ۱۰
- ۱-۲-۳. اهداف کاربردی ۶
- ۱-۲-۴. سوالات و فرضیات پژوهش ۱۱
- ۱-۳. تعریف واژه ها ۶

فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهش

- ۲-۱. مقدمه ۹
- ۲-۲. مبانی نظری پژوهش ۱۰
- ۲-۲-۱. بهداشت دهان و دندان ۱۵
- ۲-۲-۲. کیفیت زندگی مرتبط با سلامت ۲۰
- ۲-۳. مروری بر پیشینه‌ی پژوهش ۳۲
- ۲-۳-۱. پیشینه‌ی پژوهش در ایران ۳۸
- ۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج ۳۵
- ۲-۳-۳. جمع بندی پیشینه‌های پژوهش ۴۴

فصل سوم : مواد و روش ها

- ۳-۱. نوع مطالعه و روش پژوهش ۴۶
- ۳-۲. جامعه آماری پژوهش ۴۶
- ۳-۲-۱. معیارهای ورود و خروج به مطالعه ۴۶
- ۳-۳. حجم نمونه و روش نمونه گیری ۴۶
- ۳-۴. ابزار و روش گردآوری داده‌ها ۴۷
- ۳-۵. زمان و مکان انجام پژوهش ۴۸
- ۳-۶. متغیرهای پژوهش ۴۸
- ۳-۷. روش تحلیل داده‌ها ۴۹

۳-۸. ملاحظات اخلاقی ۴۹

فصل چهارم : یافته‌های پژوهش

۴-۱. مقدمه	۵۱
۴-۲. تجزیه و تحلیل توصیفی یافته‌ها	۵۱
۴-۲-۱. توصیف بر اساس متغیرهای جنسیت	۵۱
۴-۲-۲. توصیف بر اساس متغیرهای سنی	۵۱
۴-۲-۳. توصیف بر اساس سطح تحصیلات	۵۲
۴-۲-۴. توصیف بر اساس تعداد دندان	۵۲
۴-۲-۵. توصیف بر اساس مسواک زدن	۵۳
۴-۲-۶. توصیف بر اساس استفاده از نخ دندان	۵۳
۴-۲-۷. توصیف بر اساس استفاده دهان شویه	۵۴
۴-۳. تجزیه و تحلیل استنباطی یافته‌ها	۵۴
۴-۳-۱. ارتباط کیفیت زندگی با جنسیت	۵۵
۴-۳-۲. ارتباط کیفیت زندگی با سن	۵۵
۴-۳-۳. ارتباط کیفیت زندگی با سطح تحصیلات	۵۶
۴-۳-۴. ارتباط کیفیت زندگی با تعداد دندان	۵۶
۴-۳-۵. ارتباط کیفیت زندگی با مسواک زدن	۵۷
۴-۳-۶. ارتباط کیفیت زندگی با استفاده از نخ دندان	۵۷
۴-۳-۷. ارتباط کیفیت زندگی با استفاده از دهان شویه	۵۲
۴-۳-۸. ارتباط عوامل دموگرافیک و رفتارهای بهداشتی دهان و دندان با کیفیت زندگی	۰۶

فصل پنجم : بحث، نتیجه گیری و پیشنهادهای پژوهش

۵-۱. بحث	۶۲
۵-۲. نتیجه گیری	۶۰
۵-۳. پیشنهادات	۶۶
۵-۴. محدودیت‌ها	۶۷
منابع	۶۸

پیوست‌ها

۷۴.....	پیوست ۱ پرسشنامه‌ی SF36
۸۸۳.....	پیوست ۲ چک لیست رفتارهای بهداشتی دهان و دندان

فهرست جداول

- جدول ۳-۱: متغیرها ۴۸
- جدول ۴-۱: توزیع شرکت کنندگان بر اساس جنسیت ۵۱
- جدول ۴-۲: توزیع شرکت کنندگان بر اساس سن ۵۲
- جدول ۴-۳: توزیع شرکت کنندگان بر اساس سطح تحصیلات ۵۳
- جدول ۴-۴: توزیع شرکت کنندگان بر اساس تعداد دندان ۵۳
- جدول ۴-۵: توزیع شرکت کنندگان بر اساس مسواک زدن ۵۳
- جدول ۴-۶: توزیع شرکت کنندگان بر اساس استفاده از نخ دندان ۵۴
- جدول ۴-۷: توزیع شرکت کنندگان بر اساس استفاده از دهان شویه ۵۴
- جدول ۴-۸: ارتباط بین کیفیت زندگی و جنسیت ۵۵
- جدول ۴-۹: ارتباط بین کیفیت زندگی و سن ۵۵
- جدول ۴-۱۰: ارتباط بین کیفیت زندگی و سطح تحصیلات ۵۶
- جدول ۴-۱۱: ارتباط بین کیفیت زندگی و تعداد دندان ۵۶
- جدول ۴-۱۲: ارتباط بین کیفیت زندگی و مسواک زدن ۵۷
- جدول ۴-۱۳: ارتباط بین کیفیت زندگی و استفاده از نخ دندان ۵۷
- جدول ۴-۱۴: ارتباط بین کیفیت زندگی و استفاده از دهان شویه ۵۸
- جدول ۴-۱۵: ارتباط عوامل دموگرافیک و رفتارهای بهداشتی دهان و دندان با کیفیت زندگی ۶۰

فهرست شکل‌ها

شکل ۴-۱: میانگین و انحراف معیار ابعاد و نمره کل کیفیت زندگی (F-36).....۵۹